

Miljødirektoratet
Postboks 5672, Torgarden
7485 TRONDHEIM

14.08.2024

Greenpeace og Natur og Ungdom

Høringssvar på Aker BPs søknad om installasjon av stålunderstell på Yggdrasil

Aker BP har søkt om tillatelse for mudring og kjemikalieutslipp i forbindelse med installasjon av stålunderstell i Yggdrasil-området. Den omsøkte aktiviteten innebærer en betydelig forurensning av havet. Videre forutsetter tillatelsen at Yggdrasil har en gyldig godkjent PUD, noe som ikke er tilfelle. Greenpeace og Natur og Ungdom mener derfor Miljødirektoratet plikter å avvise søknaden.

Yggdrasil ligger like ved gyte, oppvekst- og beiteområdet Vikingbanken. Området er viktig for en rekke fiskearter. I følge søknaden ligger feltet i gyte- og larveområdet for blant annet torsk, hyse, hvitting, sei, øyepål og nordsjømakrell. Det kan forventes at egg og larver fra andre gyteområder også blir ført forbi. Artene gyter på forskjellige tider av året slik at det til enhver tid vil forekomme gyteprodukter i vannmassene. Mudring og kjemikalieutslipp innebærer en forurensning og et naturinngrep i dette viktige området.

Vedtaket forutsetter en gyldig godkjent Plan for utbygging og drift (PUD). Aker BP skriver i utslippssøknaden at "Godkjenning av Plan for Utbygging og Drift (PUD) for Yggdrasil ble gitt 27.06.2023". Søker unnlater å nevne at vedtaket som godkjente PUD av Yggdrasil ble ved Oslo tingretts avgjørelse 18. januar 2024 kjent ugyldig fordi vedtaket er i strid med petroleumsloven og EØS-rettslige regler. Yggdrasil har altså ingen gyldig PUD.

Det følger forutsetningsvis av forurensningsloven (frl.) § 11 femte ledd at tillatelse til forurensning bare kan gis dersom fordelene ved vedtak om utslippstillatelse er større enn ulempene. Lovens ordlyd ("skal") viser at Miljødirektoratet har plikt til å legge vekt på de "forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler" tiltaket for øvrig vil medføre (vår understrekning). Ettersom den underliggende godkjennelsen som tillot PUD sannsynligvis er ugyldig, foreligger *ingen* påviselige fordeler ved tiltaket.

Oslo tingrett kom til at den underliggende PUD-godkjennelsen er ugyldig, som følge av mangelfull konsekvensutredning jf. petroleumsloven § 4-2 jf. petroleumsforskriften § 22a tolket i lys av Grunnloven § 112 annet ledd, som tolket av Høyesterett i plenum i HR-2020-2472-P (avsnitt 218, 216, 241 mv.). Ettersom Miljødirektoratets diskresjonære kompetanse til å tillate forurensning krever at fordelene er større enn ulempene, eller i det minste at det eksisterer påviselige fordeler ved inngrepet, handler Miljødirektoratet utenfor kompetanseangivelsen i forurensningsloven dersom det tillates irreversibel forurensning for å bygge ut en forekomst basert på et underliggende forvaltningsvedtak som ikke kan tillegges virkning etter sitt innhold.

Videre kom Oslo tingrett til at det forelå sikringsgrunn overfor staten: «2. Staten forbys å fatte andre vedtak som forutsetter gyldig PUD-godkjennelse for Yggdrasil inntil gyldigheten av PUD-vedtakene er rettskraftig avgjort.» (s.107). Kjennelsen fra Oslo tingrett forbyr staten fra å fatte avgjørelser som forutsetter gyldig PUD. Søknaden om installasjon av stålunderstell er åpenbart en slik avgjørelse, og staten har dermed en plikt til å nekte Aker BP tillatelsen.

I etterkant av dommen og kjennelsen i Oslo tingrett har Borgarting lagmannsrett suspendert tvangskraften av forføyningen. En suspensjon av tvangskraften betyr imidlertid ikke at forføyningen er opphevet, jf. også straffeloven § 170 a. Lovgiver har videre forutsatt at staten skal etterleve forføyninger uavhengig av tvangskraft, jf. tvangsfullbyrdelsesloven § 1-2. Dette er et grunnleggende uttrykk for prinsippet om maktfordeling.

Ankebehandlingen av forføyningssaken skal opp for lagmannsretten 3. - 13. september. Vi vil oppfordre Miljødirektoratet til å vente med å fatte et vedtak i denne saken frem til lagmannsretten har levert sin dom.

Miljødirektoratets forvaltningsoppgave kan ikke være å tilskynde forurensningsaktivitet i nærheten av gyteområdet til sårbare fiskebestander når forføyningssaken er nær ved å komme opp for lagmannsretten. Etter naturmangfoldloven § 9 plikter Miljødirektoratet å vektlegge føre var-prinsippet i all sin myndighetsutøvelse. Usikkerhet om gyldigheten av underliggende tillatelse må vektlegges i miljøets favør, og ikke disfavør. Betydningen av føre var-prinsippet som folkerettslig sedvane ble senest understreket av Havrettstribunalet i en rådgivende uttalelse 21. mai i år. Det tilsier sterkt at Miljødirektoratet avventer å gi en eventuell tillatelse til etter at lagmannsretten har vurdert gyldigheten av PUD-godkjennelsen og forføyningen samlet.

Med vennlig hilsen,
Andreas Randøy,
Klima- og energirådgiver i Greenpeace

Symre Johanne Aargaard,
Sentralstyremedlem i Natur og Ungdom